

Hänsyn vid skogliga åtgärder

- Planera på barmark
- Märk ut områdets yttre begränsning och ställ kulturstubbar (1,3 meter höga) runt om
- Märk ut lämningar inom området som odlingsrösen, terrasskanter och åkerhak. Ställ kulturstubbar, med god marginal utanför och runt om lämningarna
- Undvik markskador och spårbildning inom området genom att köra när marken är frusen eller torr
- Avlägsna träd på och intill odlingsrösen, terrasskanter och åkerhak för att förhindra skador av rotsprängning och stormfällning
- Avlägsna averkningsrester från ödesbölet så att inte lämningen döljs och riskerar att skadas vid framtida skogsbruksåtgärder

Ödesbölen är lämningar efter övergivna medeltida gårdar. De påträffas vanligen i skogsmark utanför nuvarande bygd. I vårt län finns drygt 250 kända ödesbölen. Dateringar pekar på att gårdarna vanligen togs upp under vikingatid eller tidig medeltid. Det var en period då befolkningen ökade, vilket medförde behov av nyodling.

Av olika anledningar övergavs många gårdar under 1300-talet eller århundradena närmast därefter och blev sedan aldrig uppodlade igen. Vissa av gårdarna kom att nyttjas till slätter och fåbodbruk medan andra beskogades.

Ödesbölen är ofta registrerade som fossil åker, eftersom de känns igen genom odlingsspår i form av odlingsrösen, åkerterrasser och åkerhak. Den odlade marken är ofta belägen i en sluttning. I åkeryornas övre kant syns ofta åkerhak. Vanligen avslutas åkrarna nedtill av terrasser av jord och sten som resultat av att jorden vid upprepad plöjning flyttats nedåt i sluttningen.

Ibland finns även husgrunder som kan berätta var gårdens tun låg. *Markskador får inte förekomma inom fornlämningsområdet eller på terrasskanter, åkerhak, röjningsrösen.* Kontakta länsstyrelsen i god tid om du behöver hjälp att lokalisera och avgränsa lämningarna i fält.

Tillstånd från länsstyrelsen krävs för:

- Markberedning
- Plantering
- Nyanläggande av väg
- Skyddsdikning
- Stubbskörd

Samråd med länsstyrelsen bör hållas inför:

- Bränning
- Åtgärder på befintlig väg
- Askåterföring
- Gödsling